

- quroq elementlari nafaqat kiyimni bezaydi, balki iste'molchida boshqa kiyimlarda uchramaydigan ma'lum ma'nodagi serjilolik, vazminlik, sokinlik, yoki yuqori kayfiyat bag'ishlaydi.

- gazlama tejalishiga olib keladi.
- ko'p miqdorda chiqindi chiqishining oldini oladi.
- xom ashyo masalasi juda arzon.
- yangi ish o'rinlari paydo bo'ladi.

- bu san'at turi inson psixologiyasiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

- milliy an'analarimiz davomiyligi ta'minlanadi.

Ayollar kiyimlarida quroq elementlarining qo'llanilishi, ishlab chiqaruvchilarning iqtisodiy ko'rsatkichlarini yaxshilanishiga shuningdek, iste'molchilar uchun zamonaviy moda yo'nalishidagi sifatli, bejirim, milliylikni zamonaviylik bilan uyg'unlashgan fasondagi assortimentlarini tayyorlashga imkon yaratadi.

Adabiyotlar

1. Muqimov M.M. Trikotaj texnologiyasi. –T.: 2002.
2. Maksimova M.V. To'qishni o'rganamiz. –Toshkent: «Mehnat», 1988.
3. Малахова С.А. и др. Основы художественного оформления текстильных изделий. –М.: «Легпромбытиздат», 1988.
4. Нешатаев А.А. Гусейнов Г.М., Саватеева Г.Г. Художественное проектирование трикотажных полотен. –М.: «Легпромбытиздат», 1987.
5. Ismatullaeva X.Z., Abdullaeva A., Ismatullaeva M.Z. Maxsus materialshunoslik. –T.: «Iqtisod-moliya», 2008. 375-b.
6. Ochilov T.A, Axmedov B.B., Toshpo'latov S. Tikuvchilik materialshunosligi. –T.: TTESI, 2007. 192-b.

REZYUME. Quroq turlarini ayollar liboslarida qo'llashning eng muhim xususiyati bu – ayollar liboslarini milliylikka yo'g'rilishiga harakat qilinganligidir. Chunki bugungi kun jahon xalqlarining globallashuvi jarayonida milliy qadriyat, an'ana va urf-odatlarini saqlab qolish va ularni yanada rivojlantirish muhim masalalardan biri.

РЕЗЮМЕ. Важнейшая особенность использования видов курок в женской одежде состоит в том, что женская одежда национализирована. Потому что сегодня, в процессе глобализации народов мира, сохранение национальных ценностей, традиций и обычаев и их дальнейшее развитие является одним из важных вопросов.

SUMMARY. The most important feature of the use of types of triggers in women's clothing is that women's clothing is nationalized. Because today, in the process of globalization of the peoples of the world, the preservation of national values, traditions and customs and their further development is one of the important issues.

O'QISH MADANIYATI VA SHAXSNING AXBOROT MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH

Z.Sh.Burxanov – o'qituvchi

Jizzax davlat pedagogika universiteti

Tayanch so'zlar: o'qish, mutolaa madaniyati, axborot madaniyati, kutubxona, kompyuter savodxonligi.

Ключевые слова: чтение, культура чтения, информационная культура, библиотека, компьютерная грамотность.

Key words: reading, mutola culture, information culture, library, computer literacy.

O'qish faoliyati-bu mavjud bilimlardan yangi bilimlarni olishning o'ziga xos usullari bilan tavsiflanadigan kognitiv faoliyat shakli. O'qish madaniyatini shakllantirishda tahlil va sintez ko'nikmalarini rivojlantirish mustaqil ravishda bilim olish qobiliyatini o'z ichiga oladi va shu bilan o'quvchining mantiqiy madaniyatini rivojlantirishga imkon beradi. Matndan ma'lumotni idrok etish samaradorligi mantiqiy madaniyat darajasi bilan ham belgilanadi-tushunchalar va fikrlashning mantiqiy aloqalarini kuzatish qobiliyati; axborotni keyingi qayta ishlash jarayoni o'quvchining qobiliyati bilan bog'liq-mavhum, umumlashtirilgan tushunchalar bilan ishlash.

Hozirgi vaqtda o'qish madaniyati va shaxsning axborot madaniyati o'rtasidagi munosabatlar muammosini hal qilishda uchta yondashuv mavjud.

Keling, ushbu tushunchalarni batafsil ko'rib chiqaylik [2:192; 5:110-116].

I. Tushunchalarning mustaqil mavjudligi.

Axborotga bo'lgan ehtiyojni nisbatan mustaqil, xilma-xil ehtiyojlarga taqsimlash axborot madaniyatining paydo bo'lishiga olib keldi, ya'ni axborot ehtiyojlarini qondirishda ma'lum ko'nikmalar mavjud.

Ba'zi tadqiqotchilar axborot madaniyatini axborotni yaratish, to'plash, saqlash va qayta ishlashda erishilgan samaradorlik darajasi deb hisoblashadi. Shu bilan birga, axborot madaniyati axborot kommunikatsiyalarining barcha turlarini optimallashtirishga qaratilgan faoliyatni anglatadi.

Mutaxassislarning fikriga ko'ra, axborot madaniyatining maqbul darajasi quyidagilarni o'z ichiga olishi kerak [4:253].

- ✚ Eng oqilona axborot almashinuvini tashkil etish;
- ✚ axborotni to'plash, saqlash va qayta ishlash uchun zarur va etarli shart-sharoitlarni yaratish;
- ✚ barcha odamlarni Jahon madaniyati qadriyatlari bilan teng ravishda tanishtirish;
- ✚ barcha axborot-kutubxona resurslaridan foydalanuvchilarga zarur axborot va bilimlarni tezkorlik bilan taqdim etish;
- ✚ Shaxsiy darajada bu degani:
- ✚ axborotga kirish motivlarini bilish;

✚ axborotni izlash va idrok etishda ko'nikma va malakalarni egallash;

✚ axborot bilan aloqa qilish qobiliyati;

Axborot faoliyati axborot madaniyatining asosiy qismi sifatida-jamiyatning tabiati va rivojlanish darajasi bilan belgilanadi. Bu faoliyat, bir tomondan, jamlangan va ishlab chiqarilgan ma'lumotlardan foydalanish sifatida, ikkinchi tomondan, uni turli ommaviy axborot vositalarida yaratish va mustahkamlash sifatida namoyon bo'ladi [1:143-145].

Axborot tizimlari abonentining bu boradagi faoliyati quyidagi ifodani topadi: kerakli ma'lumotlar kanalini qidirish, ma'lum bir ma'lumotlar to'plamini qabul qilish, olingan ma'lumotlarni tahlil qilish, tanlangan ma'lumotlardan foydalanish va unga munosabatni shakllantirish.

Axborot sohasi mutaxassislari nuqtai nazaridan elektron axborot manbalari va audiovizual ommaviy axborot vositalarining ommaviy tarqalishi madaniyat turining o'zgarishi va madaniy faoliyatning yangi, Injilga oid bo'lmagan algoritmining paydo bo'lishidan dalolat beradi.

II. Axborot madaniyati shaxsni shubhasiz quyidagi fazilatlar bilan bog'lash mumkin: intellektual-mantiqiy va intellektual-evristik [3:185]

Darhaqiqat, axborot jarayonlarini hisobga olmasdan, psixikaning maqsadni belgilash, xotirani safarbar qilish va muammoni hal qilish yo'lida yuzaga keladigan vaziyatlarni bashorat qilish kabi xarakterli xususiyatlarini tasavvur qilish va tushuntirish mumkin emas.

Shuni ta'kidlash kerakki, insonning axborot madaniyati maxsus intellektual xususiyatlar va qobiliyatlar to'plamini, xususan, mavhum va umumlashtirish, fikrlash jarayonining yo'nalishini o'zgartirish, muhim xususiyatlarni ajratib ko'rsatish, ularni xotirada saqlash va saqlash qobiliyatini nazarda tutadi. Shu bilan birga, axborotni iste'mol qilish ko'nikmalari va odatlari haqiqiy o'qish madaniyati sifatida qaraladi va shuning uchun o'qish madaniyati shaxsning axborot madaniyatining tarkibiy qismlaridan biri sifatida qabul qilinadi.

Agar o'qish madaniyati faqat ma'lumot iste'mol qilish bilan cheklangan bo'lsa, bunday yondashuv qonuniy bo'ladi. Ammo shuni unutmasligimiz kerakki, o'qish madaniyati nafaqat o'qish jarayoniga hissa qo'shadigan

bilim, ko'nikma va ko'nikmalar yig'indisini, shu jumladan kerakli hujjatni oqilona izlash qobiliyatini, balki shaxsning kirish uchun qiymat munosabatlarini ham o'z ichiga oladi.

III. O'rtasidagi munosabatlarga uchinchi yondashuv Mutolaa madaniyati va shaxsning axborot madaniyati shundan iboratki, o'qish madaniyati shaxsning axborot madaniyati turlarini davriylashtirishdan kelib chiqqan ko'rinadi. Darhaqiqat, kitob madaniyati ko'pincha axborot madaniyati bilan ajralib turadigan elektron madaniyattan oldinroq bo'lgan. Ammo axborotning o'zi "axborot jamiyati" [6:93-112] va uning madaniyati paydo bo'lishidan ancha oldin mavjud edi.

Biror kishi atrof-muhitdan ma'lumotni u yoki bu tarzda qabul qiladi va uni baholaydi, foydali qismini ma'lum bir vakillik shaklida yozib olish usuli yordamida tuzatadi.

Axborot tashuvchilarni takomillashtirish jamiyatning axborot madaniyatining namoyon bo'lishi, kompyuter savodxonligi esa uni shaxs tomonidan amalga oshirish shakli bo'lganligi sababli, o'qish madaniyati jamiyatning axborot madaniyatini amalga oshirish shakli deb taxmin qilish mumkin.

Shaxsning axborot madaniyati va o'qish madaniyati o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlashda shuni hisobga olish kerakki, o'qish madaniyati an'anaviy ma'lumot - bibliografik apparatda va kutubxona fondida taqdim etilgan an'anaviy tashuvchida qayd etilgan ma'lumotlar bilan ishlash madaniyatidan boshqa narsa emas; uning namoyon bo'lish shakli bu mumkin bo'lgan o'quvchining xatti-harakati.

Agar o'qish (shuningdek, axborot) xulq-atvori hodisasi etarlicha o'rganilmagan bo'lsa, unda o'qish madaniyati darajasi o'rganilganligi sababli, shaxsning axborot madaniyati darajasi va o'qish madaniyati yanada chuqurroq o'rganilgan. bu uning shakllanishi uchun zarur shartdir.

Shaxsning axborot madaniyatining pastligi sabablari orasida tadqiqotchilar, xususan, M. Ya.Dvorkin [6:109] quyidagilarni nomlaydi:

- axborot madaniyatining ijtimoiy ahamiyatini etarli darajada baholamaslik;
- shaxsning axborot madaniyati asoslarini o'qitishning yagona metodologiyasining yo'qligi;
- kutubxonalar va ta'lim muassasalarining o'quv-tarbiyaviy faoliyatidagi tarqoqlik.

Aynan shu sabablar o'qish madaniyatining pastligini ham aniqlaydi, deyishga asos bor.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlashimiz mumkinki, o'qish madaniyati shaxs madaniyatining namoyon bo'lish shakli bo'lib, shaxsning madaniy muhitini tartibga solish muammosini hal qilishga yordam beradi, o'zining muammoga yo'naltirilgan axborot tizimlarini yaratadi. O'qish madaniyatini rivojlantirish intellektual faoliyatni takomillashtirishga yordam beradi, uning asosiy bilimlarini to'ldirish istagi, uning asosida o'z ma'lumotlarini yaratish, uni baholash va motivatsiya tizimini rivojlantirish kabi shaxsiy xususiyatlarni shakllantirishga yordam beradi. O'qish madaniyati ma'lumot-bibliografik apparatlar va fond imkoniyatlaridan iborat kutubxonalarning axborot potentsialidan xabardor bo'lishida namoyon bo'lishini ko'rishimiz mumkin, chunki shaxsning axborot madaniyati (umumiy ma'noda) xabardorlikda namoyon bo'ladi.

Adabiyotlar

1. Alekseychik K.V. "Madaniy dinamika va umuminsoniy qadriyatlar // 20-asr oxiridagi ijtimoiy falsafa". -M.: 1991. 143-145-b.
2. Andreev O.A., Xromov L. N. Xotirani o'rgatish texnikasi: tez o'qish texnikasini o'rganishning ikkinchi bosqichi: Satori dastur: Proc. foyda. -Yekaterinburg: 1992. 192-b.
3. Andreev O.A., Xromov L. N. Tez o'qishni o'rganing. -M.: 1991. 185-b.
4. Anisimov S.F. Ma'naviy qadriyatlar: ishlab chiqarish va iste'mol. -M.: 1988. 253-b.
5. Antonova S.G. Mutaxassis axborot madaniyati: gumanitar asoslar // axborot madaniyati muammolari: Sat. maqolalar. -M.: 1994. 110-116-b.
6. Arefieva E.P., Rubakin N.A. asarlarida kitobni targ'ib qilish va o'qish uchun etakchilik. // kitob. Tadqiqot va materiallar: Sat. 12. -M.: 1966. 93-112-b.

REZYUME. Ushbu maqolada axborotga bo'lgan ehtiyojning nisbatan mustaqil, xilma-xil ehtiyojlarga taqsimlanishi axborot madaniyatining paydo bo'lishiga olib kelishi, bu axborot ehtiyojlarini qondirishda ma'lum ko'nikmalar mavjudligini anglatishi, degan fikrlar mavjud. Shu bilan birga, axborot madaniyati axborot kommunikatsiyalarining barcha turlarini optimallashtirishga qaratilgan faoliyat, axborot faoliyati axborot madaniyatining asosiy qismi sifatida jamiyatning tabiati va rivojlanish darajasi ham ta'kidlab o'tilgan.

РЕЗЮМЕ. В данной статье утверждается, что разделение информационных потребностей на относительно самостоятельные, разнообразные потребности приводит к возникновению информационной культуры, а это означает наличие определенных навыков удовлетворения информационных потребностей. При этом информационная культура – это деятельность, направленная на оптимизацию всех видов информационных коммуникаций, характера общества и уровня развития общества как основной части информационной культуры.

SUMMARY. This article argues that the distribution of information needs into relatively independent, diverse needs leads to the emergence of information culture, which means that there are certain skills in meeting information needs. At the same time, information culture is an activity aimed at optimizing all types of information communications, the nature of society and the level of development of society as the main part of information culture.

JISMONIY TARBIYA MASHG'ULOTLARIDA O'QUVCHILARGA ESTETIKAGA OID TASAVVURLARNI SHAKLLANTIRISH VA QIZIQISHLARNI FAOLLASHTIRISH IJTIMOIY-PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA

R.Djoldasov – tayanch doktorant

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti

Tayanch so'zlar: mashg'ulot, pedagogika, jismoniy tarbiya, estetik jihat, ta'lim, tarbiya, muammo, estetik tuyg'u, jarayon.

Ключевые слова: обучение, педагогика, физическое воспитание, эстетический аспект, образование, воспитание, проблема, эстетическое чувство, процесс.

Key words: training, pedagogy, physical education, aesthetic aspect, education, upbringing, problem, aesthetic sense, process.

Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida o'quvchilarni estetik tarbiyalash — barkamol shaxsni tarbiyalashning tarkibiy qismidir. Zero, maktabda amalga oshirilgan estetik tarbiya aynan mana shu tizimning muhim komponentidir. Bunda barcha ta'limiy va tarbiyaviy vositalar uzviylikda qo'llaniladi. Jumladan, jismoniy tarbiya darslari hamda sinfdan tashqari mashg'ulotlarda o'quvchilarni estetik tarbiyalash bir qator ta'limiy va tarbiyaviy sifatlarini shakllantirishni taqozo etadi. Bular orasida estetika nazariyasi va uning tarixini mantiqiy jihatdan to'g'ri idrok

etish; jismoniy tarbiya mashg'ulotlaridagi turli chiqishlarni to'g'ri tushunish va undagi estetik jihatlarni to'g'ri tahlil va talqin etish, jismoniy tarbiyaga bag'ishlangan faoliyatning har qanday (ijodiy, kommunikativ ijtimoiy faoliyat) turidagi tushuncha, tasavvur, taassurot, sport to'garaklari, sho'balari va boshqalarda shaxsan ishtirok etish ehtiyojining shakllanganligi, sport estetikasiga oid ayrim elementlarni, ularning kompleksi, mashqlar, yaxlit chiqishlarning bajarilish estetik holatlarni ongli tarzda kuzatib borish va ularni shaxsiy kamolotga safarbar qila olish alohida